

AJALUGU

5. KLASS

Õppetöö: 2 tundi nädalas (70 tundi õppeaastas)

Ajaloo algõpetuse peamine eesmärk on huvi äratamine ajaloo vastu ning ajaloo õppeks tarvilike teadmiste ja oskuste kujundamine. Õppetöös kasutatakse erinevaid ajalooallikaid ning minevikust jutustavaid pilte, lugusid, filme jne. Õpilased tutvuvad ajaloo põhimõistetega ning kujundatakse ja arendatakse mitmesuguseid oskuseid: ajas orienteerumine, oskus töötada erinevate ajalooallikatega, funktsionaalne kirjaoskus, küsimuste esitamine ning neile vastamine, informatsiooni hankimine ja selle usaldusvärsuse hindamine, koostööoskus ja loovus, kasutatakse ajalooalast sõnavara. Arutletakse mineviku erinevate esituste ja tõlgenduste üle. Õpitakse kasutama ajatelge ja ajalookaarti ning täitma kontuurkaarti, koostama lühijuttu, teksti põhjal kava. Võimalusel tehakse õppekäike, osaletakse muuseumi- ja arhiivitundides ning kutsuda tunnikülalisi (nii uurijaid kui ka mineviku vahetuid tunnistajaid).

Esmast tutvust ajalooaga alustatakse Eesti ajaloo vaatenurgast. Käesoleva kontseptsiooniga taotletakse kolme peamist eesmärki: toetada ajalooõpetuse nõ lähemalt kaugemale liikumise printsiipi (kodukoha ajaloo tundmine ja kohaliku kultuuripärandi väärtustamine); erinevate õpioskuste kujundamine ning ajalooalaste teadmiste ja pädevuste omandamine. Suurt tähelepanu pööratakse perekonna ja kodukoha (Tartu) ajaloo vastu huvi äratamisele.

1. Ajaarvamine ja ajalooallikad

Maailmas on erinevaid ajaarvamise alguspunkte. Ajaloo **periodiseerimine on kokkuleppeline** ning ajaloolased teevad seda selleks, et **lihtsustada** mineviku uurimist. Erinevad rahvad loevad ajaarvamise alguseks neile tähtsaid sündmusi. Minevikust rääkimisel **tugineme aastaarvudele**, mis aitavad õppida tajuma aja kulgu, et saada paremini aru minevikus aset leidnud sündmustest ja protsessidest, muutustest ja järjepidevusest nii maailma kui ka Eesti ajaloos ning isiklikus elus. Õppides kasutama aja mõistete seonduvaid sõnu, fraase ja kronoloogiat kujuneb õpilasel oskus leida, analüüsida ja mõista seoseid, **mõtestada ajaloolise keskkonna kujunemist**.

Ajaloolane taastab minevikku **ajalooallikate abil** ning seletab kõike tagantjärele, lähtudes sellest, kuidas me praegu varem toimunud aru saame. Kõik, mis meid ümbritseb, võib olla ajalooteadmiste allikas. Küsitledes oma vanemaid või uurides vanu dokumente võib õpilane **ise luua** uut ajalooteadmist.

Üht sündmust võib kirja panna erinevalt, autoril on oma hoiakud ja seisukohad, ajalooallikaid uurides ja kõrvutades teeb ta järeldusi. Töö ajalooallikatega on üheks ajalooteaduse uurimismeetodiks. Nende abil saame mõõta meie teadmiste õigsust minevikust.

Töö allikatega arendab õpilasel oskust **kriitiliselt mõelda, teha järeldusi, luua seoseid, kujundada oma seisukoht ning seda põhjendada**. Oskus kriitiliselt mõelda ning allikaid analüüsida võimaldab õpilasel **hinnata nende usaldusväärsust**, kasutada teabeallikaid eesmärgipäraselt, orienteeruda meediaväljas, tunda ära propagandat ja manipuleerimist ning kujundab õpilase suutlikkust olla infoväljas iseseisev otsustaja.

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab ajaarvamisega seotud mõisteid asjakohaselt: eKr, pKr, sajand, aastatuhat, kümnend, ajajoon, Rooma number, araabia number - paigutab ajateljele isikliku elu sündmusi, ajaloosündmusi ja -perioode, kasutades õigesti ajaühikuid; lahendab ajatelje abil ülesandeid - mõistab, et ajaloo jagamine on tinglik ning ajaloolased teevad seda selleks, et lihtsustada ajaloo uurimist - jagab ajalugu perioodideks (kujuneb arusaam ajaloolise keskkonna kujunemisest): esi- ehk muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu 	<p>eKr, pKr</p> <p>sajand,</p> <p>aastatuhat,</p> <p>ajatelg,</p> <p>Rooma number,</p> <p>araabia number</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>matemaatikapädevus - kasutab matemaatikale omaseid sümboleid ning meetodeid.</p> <p>1) õpetajal on valitud daatumeid ajaloo erinevatest perioodidest - sajandite määramine ja ajajoonele kandmine;</p> <p>2) arvutatakse, kui palju on teatud sündmusest möödunud. Kuidas tuleb arvutada siis, kui sündmus toimus eKr ja kuidas siis, kui sündmus toimus pKr.</p> <p>Õpipädevus - ajajoon kui oluline ajalooalane mõiste, selle kasutamine.</p> <p>Tahvilil ajajoon, interneti abil võib tutvustada, kuidas ajajoont erineval viisil kujutada saab;</p> <p>õpilane joonistab ise ajajoone, märgib selle peale Kristuse sünni, vanade kreeklaste ja roomlaste, islamiusuliste ajaarvamise sündmused ja daatumid.</p> <p>Digipädevus - koostab digivahendite abil ajajoone: https://www.timetoast.com/timelines/dipity-online-timeline; digikeskkondades oma teadmiste-oskuste kinnitamine-kontrollimine. NT teha ajajoon, kus on olemas järgmised sündmused: õpilase sünniaasta, Eesti iseseisvumine, kodulinna rajamine vms.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet - Kristuse sünd kui ajaarvamise alus, erinevad sündmused eri rahvastel ajaarvamise alusena.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p>

		matemaatika - aja mõõtmine: arvtelje koostamine, sajandite määramine, arvutamine - kui palju aega on ühest sündmusest möödunud?
<p>Teab, et ajalooallikad jagunevad suulisteks, esemelisteks, kirjalikeks ja audiovisuaalseteks ning toob nende kohta näiteid</p> <p>- nimetab ja liigitab ajalooallikaid - kasutab kontekstis ajalooallikatega seonduvaid mõisteid: kirjalik, suuline, esemeline ja audiovisuaalne allikas, muuseum, arhiiv.</p> <p>Iseloomustab erinevate allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust.</p> <p>Kasutab perekonnaloo uurimisel eritüübilisi allikaid.</p>	<p>Suulised, esemelised, kirjalikud ja audiovisuaalsed allikad; muuseum, arhiiv, kroonika, legend, arheoloogia, muistis. Mälestused, intervjuud, fotod, videod, päevikud, kirjad jne</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED</p> <p>õpipädevus – õpilane oskab õpitud süstematiseerida ja kasutada ajalooallikate liigitamise näitel.</p> <p>digipädevus – õpilane mõistab, et digivahenditega saab leida ja säilitada infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet – õpilane väärtustab oma kultuuri erinevate ajalooallikatega töötamisel.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>muusikaõpetus – regivärsiline rahvalaul.</p> <p>kunst – ehituskunst, maalid ajalooallikana; fotod.</p> <p>eesti keel – muistendid, vanasõnad, legendid, müüdid.</p>

2. Ajaloosündmused, ajaloolised isikud ja eluolu

Mineviku tundmine on alus tänapäeva mõistmiseks, olemasoleva **väärtustamiseks** ja tulevikusuundumuste prognoosimiseks. **Kodukoha ajaloo**ga tutvumine aitab õpilasel luua käsitletava teema ja paikadega **isikliku seose** ning väärtustada kohalikku ajaloo- ja kultuuripärandit. Mineviku vastu **huvi äratamise** ning ajaloosündmuste, ajalooliste isikute ja eluoluga tutvuse tegemine arendab õpilase **mina- ja maailmapilti** ning aitab mõista ühiskonnas toimunud muutusi erinevatel ajaperioodidel ja nende mõju tänapäeval ja näha kõiges selles erinevaid **põhjuse-tagajärje seoseid**.

Elu muinasajal:

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos ning isiklikus elus</p>	<p>Kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg,</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>Õpipädevus – õpilane kasutab õpitud tekstiloomes, hangib infot audiovisuaalsest materjalist.</p>

<p>- teab kodukohaga ja Eestiga seotud muinasaja asulaid ning kirjeldab selle/nende tekkimise ja kujunemise põhjuseid</p> <p>- kirjeldab muinasaja inimese eluolu ja selgitab inimese sotsiaalse rolli kujunemist ühiskonnas</p> <p>- nimetab mõnda avastust /leiutist ja selgitab selle/nende tähtsust</p>	<p>korilus, kütmine, kodukohaga seotud muinasaja asustus, muinaslinnus</p>	<p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet – õpilane teab, et eestlaste käitumistaolus on ajaloo muutunud.</p> <p>teabekeskond ja meediakasutus - filmi ja õppevideote vaatamine ning nende võrdlemine; õppekäik teemaga seotud kohta kui füüsiline teabekeskond.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>kunstiõpetus - õpilane illustreerib oma teadmiste põhjal eestlaste eluolu muinasajal; kunstniku pildi analüüs.</p> <p>loodusõpetus - kontuurkaardi täitmine, kaardile legendi koostamine.</p>
<p>ÕPILANE:</p> <p>kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost ja iseloomustab allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust</p> <p>- teab muistse vabadusvõitluse põhjuseid ja tagajärge</p> <p>- teab, kes oli Läti Henrik ja Lembitu ning miks nad on ajaloo olulised selgitab, miks on Henriku Liivimaa kroonika tähtis ajalooallikas</p>	<p>muistne vabadusvõitlus, Läti Henrik, Liivimaa kroonika, maakond, ristiusk, Lembitu</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>digipädevus – õpilane mõistab, et digivahenditega saab leida ja säilitada infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust.</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus - raamatukogude roll kirjanduse talletajana ning jagajana, ajaloolane kirjandus on osa kultuurist oma maa kultuuri ja ajaloo tundma õppimisel.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet - rahvuslik enesemääratlus pöördelise ajaloosündmuse kaudu.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>loodusõpetus - Eesti haldusjaotuse muutumine aja jooksul.</p> <p>eesti keel ja kirjandus - katkendi lugemine Läti Henriku “Liivimaa kroonikast”.</p>

Eluolu keskajal

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest</p>	<p>Ristiusk, kirik,</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>digipädevus - internetist vajaliku info otsimine.</p>

<p>kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas</p> <p>- teab ja selgitab, mis roll oli kirikul keskaja ühiskonnas ja kultuuriloos</p> <p>- toob näiteid oma kodukoha ja/või Eesti ajaloomälestistest ja selgitab nende olulisust</p>	<p>(katoliku kirik, paavst),</p> <p>klooster</p>	<p>kultuuri- ja väärtuspädevus - religioon kui osa ümbritsevast keskkonnast, selle olemasolu märkamine, olla tolerantne.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet - inimene kui kultuuriruumi osa ja tekitaja.</p> <p>teabekeskond ja meediakasutus - uudismaterjali leidmine internetist; õppekäik keskajaga seotud paika kui füüsiline teabekeskond.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>eesti keel ja kirjandus - katkendite lugemine raamatust, digitaalsetest allikatest.</p> <p>loodusõpetus - ilmakaarte määramine kiriku asendi järgi.</p>
<p>ÕPILANE:</p> <p>kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat, toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaolu</p> <p>- kirjeldab keskaja inimese eluolu ja tegevusalasid</p> <p>- kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat</p>	<p>elu keskajal linnas ja maal,</p> <p>raad,</p> <p>tsunft,</p> <p>raekoda,</p> <p>Hansa Liit,</p> <p>gild,</p> <p>linnaõigus,</p> <p>linnused</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>digipädevus - internetist vajaliku info otsimine.</p> <p>sotsiaalne ja kodanikupädevus - grupis töötamine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>elukestev õpe ja karjääri kujundamine - keskaegsed ametid.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>loodusõpetus - Eesti keskaegsete linnade ja hansalinnade märkimine kaardile.</p> <p>eesti keel ja kirjandus - lühijutu koostamine.</p> <p>käsitöö ja kodundus - keskajale omase toidu valmistamine.</p> <p>muusika - keskaja muusika kuulamine, selle iseloomustamine ja võrdlemine tänapäevaga.</p>

Eesti 16.-18. sajandi sõdade perioodil

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
ÕPILANE:	Liivi sõda,	ÜLDPÄDEVUSED:

<p>toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos. Nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos, toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus</p> <p>- mõistab ajaloosündmuste ajalist järgnevust</p> <p>- kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost</p> <p>- nimetab ajalooliseid isikuid ja miks nad on ajaloos olulised</p>	<p>Ivan IV, (Balthasar Russow, Liivimaa kroonika), Põhjasõda, Karl XII, Peeter I</p>	<p>õpipädevus - leiab ja sõnastab infot erinevate allikate, ajaloolise kaardi, graafikute abil. Nt graafikute põhjal Eesti rahvaarvu languse ja tõusu põhjuste ja tagajärgede sõnastamine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet - Rootsi kuninga Karl XII ja Vene keiser Peeter I seos Eestiga.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>kirjandus - legendid ja lood Karl XII-st ja Peeter I-st.</p> <p>kunstiõpetus - analüüsitakse pilte valitsejatest Ivan IV Karl XII, Peeter I. Kadrioru loss.</p> <p>geograafia - kontuurkaardi täitmine, sõjakäigu kohta lausete sõnastamine kaardi põhjal.</p> <p>matemaatika - statistiliste andmete analüüs Eesti rahvaarvu muutuste kohta</p>
--	---	--

Eluolu uusajal

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu</p> <p>- kirjeldab inimeste eluolu minevikus</p> <p>- teab ja esitleb lugusid oma kodukoha minevikust</p> <p>- leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid</p>	<p>Rehielamu ja mõis, toidulaud, rõivad ja rahvatraditsioonid, pärisorjus</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED: õpipädevus - võrdlevate ülesannete kaudu analüüsi- ja oskuse arendamine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>kultuuriline identiteet - omakultuuri väärtustamine.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>eesti keel - kirjaliku ja suulise eneseväljendus- oskuse arendamine.</p> <p>kunstiõpetus - rehielamu ja/või mõisakompleksi joonistamine.</p>

Kool vanal ajal

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis</p> <p>- kirjeldab hariduse andmist minevikus;</p> <p>- leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid</p>	<p>Tartu Ülikool,</p> <p>talurahvaharidus ja Bengt Gottfried Forselius</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED: suhtluspädevus - selge ja asjakohane eneseväljendus.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>elukestev õpe ja karjääri planeerimine - hariduse olulisus vanasti ja tänapäeval.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>eesti keel - suulise eneseväljendusoskuse arendamine.</p>

Rahvuslikust ärkamisajast Eesti Vabariigini

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos</p> <p>- teab, kes olid Johann Voldemar Jannsen, Lydia Koidula, Carl Robert Jakobson, Jakob Hurt ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos</p> <p>- kirjeldab tähtsamaid ärkamisaja sündmusi</p>	<p>Rahvuslik ärkamisaeg,</p> <p>Jannsen, Koidula, Jakobson, Hurt,</p> <p>laulu- ja mänguseltsid, I üldlaulupidu</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus - kultuuripärandi väärtustamine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD:</p> <p>teabekeskkond ja meediakasutus - info kogumine internetist, näituselt vmt.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>kunstiõpetus - kunst rahatähtedel.</p> <p>muusika - "Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" kuulamine, kaasa laulmine.</p>

<p>- nimetab mõnda kodukohaga seotud isikut ja/või sündmust ja/või ajaloomälestist</p>		
<p>ÕPILANE: nimetab Eesti iseseisvumisega seotud sündmusi ja isikuid:</p> <p>- kirjeldab Eesti iseseisvumise näitel põhjuse ja tagajärje seost</p> <p>- teab, kes olid Konstantin Päts, Konstantin Konik ja Jüri Vilms ja põhjendab nende olulisust</p> <p>- teab, millal ja kus kuulutati välja Eesti Vabariik</p>	<p>Päästekomitee: Päts, Konik, Vilms,</p> <p>iseseisvusmani fest,</p> <p>iseseisvuse väljakuulutamise</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED: kultuuri- ja väärtuspädevus - Eesti iseseisvus ja olulisus eestlastele; ajaloolised isikud, esimene Eesti president.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: teabekeskkond ja meediakasutus - töö infoallikatega.</p> <p>AINEALANE LÕIMING: eesti keel - kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamine, jutu koostamine.</p> <p>muusika - Eesti Vabariigi riigihümn, kuulamine ja kaasa laulmine.</p>
<p>ÕPILANE: toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos. Kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost</p> <p>- teab vabadussõja põhjuseid ja tagajärge</p> <p>- teab ja oskab selgitada võidupüha tähtsust Eesti kultuuriloos</p> <p>- teab, kes oli Jaan Poska ja põhjendab tema olulisust.</p> <p>- Selgitab Tartu rahu tähtsust</p>	<p>Vabadussõda (1918-1920),</p> <p>Johan Laidoner,</p> <p>Võnnu lahing - võidupüha,</p> <p>Poska,</p> <p>Tartu rahu</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED: õpipädevus - leiab ja sõnastab infot ajaloolise kaardi abil</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus - väärtustab vabadussõjas kättevõidetud vabadust; mõistab, et sellel oli oma hind ning seda tuleb hoida.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - vabatahtlikud vabadussõjas (nt koolipoisid, Soome vabatahtlikud).</p> <p>tehnoloogia ja innovatsioon - mõistab tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid (sõjatehnika areng, soomusrongid, kuulipildujad jne).</p> <p>AINEALANE LÕIMING: loodusõpetus - leiab ajalookaardilt infot.</p>
<p>ÕPILANE:</p>	<p>Eesti aeg kahe maailmasõja</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED: väärtuspädevus:</p>

<p>toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos</p> <p>- kirjeldab üldist eluolu ja kultuuri, toob näiteid</p>	<p>vahel: Maaseadus, Eesti kroon, üldine eluolu ja kultuur</p>	<p>õpilane väärtustab ja tajub seost oma rahva kultuuripärandiga, väärtustab loomingut ja kujundab ilumeelt.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: kultuuriline identiteet - Eesti kultuur ja kultuuritegelased kahe maailmasõja vahel.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>eesti keel - kirjaliku ja suulise eneseväljendus- oskuse arendamine.</p> <p>ühiskonnaõpetus: inimene kui ühiskonna liige ning osaleja ühiskonnaelus.</p>
---	--	---

II maailmasõda ja elu okupeeritud Eestis

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE:</p> <p>toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ja Eesti ajaloos ning isiklikus elus; kirjeldab ajaloosündmuse näitel põhjuse ja tagajärje seost</p> <p>- toob näiteid, kuidas Teine maailmasõda mõjutas elu Eestis</p> <p>- teab, kes olid Jossif Stalin ja Adolf Hitler ning selgitab nende mõju Eesti ajaloole</p> <p>- toob näiteid oma perekonnaloost</p>	<p>Stalin, Hitler, MRP, Nõukogude okupatsioon, küüditamine, Saksa okupatsioon, holokaust, suur põgenemine</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus - ühiskondlike ja üldinimlike väärtuste hindamine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: väärtused ja kõlblus - ühiskonnas üldtunnustatud väärtuste hindamine.</p> <p>AINEALANE LÕIMING:</p> <p>eesti keel - kirjaliku eneseväljendus- oskuse arendamine</p> <p>kunstiõpetus - piltide analüüs.</p>
<p>ÕPILANE:</p>	<p>Metsavendlus,</p>	<p>ÜLDPÄDEVUSED:</p>

<p>toob näiteid sündmustest ja protsessidest Eesti ajaloos ja isiklikus elus; toob näiteid ajaloomälestisest ja selgitab, miks need on kultuuriloos olulised:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iseloomustab erinevatest valdkondadest ENSV eluolu - toob näiteid ja teab mõnda lugu oma perekonnaloost ENSV ajal - teab ja tunneb kodukohaga seotud paiku, isikuid 	<p>kolhoos, eluolu ENSV-s</p>	<p>õpipädevus - lahendada iseseisvalt etteantud ülesanne. suhtluspädevus - vestluse/intervjuu läbiviimine.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: tehnoloogia ja innovatsioon - nõukogudeaegsed esemed ja nende vasted tänapäeval. kultuuriline identiteet - nõukogude aeg kui eesti kultuuri osa.</p> <p>AINEALANE LÕIMING: eesti keel ja kirjandus - küsimuste moodustamine ja vestluse läbiviimine. matemaatika - esemete paigutamine ajaliselt õiges järgnevuses. loodusõpetus - metsavennapunkrid - seos looduskeskkonnaga. käsitöö ja kodundus - valmistatakse nõukogudeaegseid toite ja uuritakse nõukogude aja moodi.</p>
--	-----------------------------------	---

Iseseisvuse taastamine

Õpitulemused	Mõisted, märksõnad	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained
<p>ÕPILANE: nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust; toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusel mõjust minevikus</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab, kes oli Lennart Meri selgitab tema olulisust - teab, mis põhjustel sai Eesti iseseisvuse taastamine võimalikuks 	<p>laulev revolutsioon, Balti kett, Lennart Meri, fosforiidisõda</p>	<p>ÜLDPÄDEVUS: digipädevus - oskus kasutada digivahendeid ülesande täitmiseks. õpipädevus - iseseisvalt ülesande lahendamine, nt kui vaja uurida mälestusi.</p> <p>LÄBIVAD TEEMAD: väärtused ja kõlblus - perekonna esemete ja piltide ajalooline väärtus. kultuuriline identiteet - iseseisvuse taastamine kui rahva kultuurimälu osa.</p> <p>AINEALANE LÕIMING: eesti keel ja kirjandus - mälestuste jutustamine klassikaaslastele. muusika - laulva revolutsiooni lugude kuulamine ja nende sisu üle arutlemine.</p>

<p>- oskab nimetada mõnda iseseisvumise taastamisega seotud sündmust</p> <p>- teab mõnda perekonnalugu</p>		
--	--	--